

BRASSÓ

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.

Az E. M. K. E. brassó- s nagy-küküllőmegyei választmányának hivatalos közlönye.

MEGJELENIK HETENKENT HARÓMSZOR: KEDDEN, CSÜTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban a kiadóhivatalban. Budapest: Lang Lipót, Haasenstein és Vogler (Jaulus), Dukas és Mezei, Goldberger A., Eckstein Bernát, Bécsben: Daube G. L. és társa, Haasenstein és Vogler (Otto Maasz), Schalek Henrik, Oppelik Alajos, Dukas M.; Berlinben: Rudolf Mosse; Frankfurtban: Daube G. L. s társa hirdetési irodájában.

93-ik szám.

Brassó, Szombat, augusztus 17-én.

V. évfolyam. 1889.

A székelykitelepítés kérdéséhez.

Brassó, 1889. aug. 15.

Az egyöntetű, szívvel-lélekkel összetartó s egyetértő államalkotás terén számottevő munkálkodás megbeszélésére gyűlt ma össze az E. M. K. E. egyik szakosztálya városunk falai között Horváth Gyula elnöke alatt.

Nem kevesebbről, mint arról van szó, hogy a gróf Kun Kocsárd által székelykitelepítés céljára tett fejedelmi ajándék minő uton és módon használtassék fel gyakorlatilag az alapító főúr által is kitűzött és körvonalozott nagy célznak és feladatnak lehető sikeres megoldására; ezzel kapcsolatban arról is, hogy az oly sokszor és sokféle variációban emlegetett székelykivándorlás miképen szüntettessék meg társadalmi uton, illetőleg: miképen hasznosíttassék az, hogy ha t. i. már a viszonyok által parancsolt kényszerűség miatt megszüntetni azt valóban nem lehetne, a mindnyájunkra nézve édes és közös hazának javára.

Sokan igen egyszerűen és könnyen vélik megoldhatónak e kérdést. Felosztják az adományozott birtokot egy-egy székely mezőgazda, illetőleg iparos család fenntartására elegendő belső és külső telekre s felszerelik azt a gazdálkodás, illetőleg ipartízés céljaira szükséges mindenféle ingó és ingatlan dolgokkal; s bele telepitene azokba ugyanannyi jóra való székely családot, mint a hány ilyen gazda és iparos telek ki fog telni; s azok vagy örökbérlői, avagy pedig csak ideiglenes bérlői lesznek az általuk átvett telkeknek, s élnek aztán boldogan tovább, mint hal a vízben.

Mi meg úgy gondoljuk, hogy ez gyakorlatilag sokkal nehezebben fog menni, mint a hogy azt igen sokan gondolják és képzelik. S így vive keresztül a telepítést kezdetétől fogva: nem fog az a kívánt mérvben eredményeket szülni.

Egészen jóra való, becsületes és minden tekintetben megbízható székely család, különösen a mezőgazdák közül, ritkán és nehezen fogja eladni ősi birtokát és „idegenbe menni“, akár örökös, akár pedig ideiglenes bérlőnek. S ha pedig el nem adja az otthon lévő holmiját egészen, akkor „haza jár“ az esze és lelke, sőt a teste is szüntelen.

De tegyük fel, hogy ez nem képez akadályt. Még akkor is: „mi az a tenger sima tüköréhez képest?“ a mit ily módon saját erején az Emke képes lesz kitelepíteni? . .

Tegyük fel a legjobb esetet, hogy legyen az például egy egész jóra való székely községnek megfelelő mennyiség . . . Mi az még akkor is az elérendő nagy célhoz képest?! tekintve t. i. azt is, hogy a már megállapodott felnőtt embereket igen nehéz eredeti szokásaiktól többé-kevésbé eltérő irányban és módon felhasználni és alkalmazni bizonyos mértékig szerint. Már pedig, hogy erre is kell számitani a célirányos telepítéskor, az magától értetődik.

Rossz, silány, szegény és eddig is élhetetlen elemet telepíteni pedig még nehezebb sikertelenebb lenne. Épen ezért alig csatlakozunk, ha azt hisszük, hogy az E. M. K. E. szakosztálya előbb-utóbb azon meggyőződésre fog jutni, hogy tulajdonképen neki magának kell nevelni a telepítés céljának megfelelő elemeket is, oly módon pl., hogy a szóban forgó nagy és kitűnő birtokot s annak tartozékait szakosított terv alapján berendezni a viszonyoknak

leginkább megfelelő mintaszerű gazd sági- és ipartelepítés s abba már kezdetétől fogva is lehetőleg a kitelepítés céljának teljesen megfelelő s tehát szakképzett, munkás és becsületes székely intéző- és kezelő közegeket s munkásokat alkalmaz; később pedig maga is közreműködik az ilyeneknek nevelésében, a mennyiben t. i. az ő általa ily módon felállított és berendezett gyakorlati iskolából fogja venni és alkalmazni folytonosan az ő közegeit és alkalmazottjait. Sőt meg fogja tenni és tehetni azt is, hogy az „ily módon lehető nagy jövedelmességre berendezett birtoknak jövedelméből évről-évre saját céljainak megfelelő gazdákat, földmivészeket, iparosokat, üzletembereket stb. neveltesen az e célra már is nagy számban létező állami és magán intézetekben és ipar- s kereskedelmi telepeken. S aztán, — ha nőni fog az ily módon nevelt és kipróbált elemek létszáma, azok számára részint újabb és újabb birtokokat s ipartelepeket szerez és rendez be; részint pedig megfelelő állást és munkát keres az országnak főleg azon részeiben, a melyek az ő általa megállapított u. n. „kulturvonalak“-ban esnek.

Az így kiemelt és telepített székelyek aztán nem forognak elveszni és eltűnni a legkisebb vihar után is. S nem fognak szégyenére válni az Emkének.

A mi pedig a Románia felé özőnlő munkásoknak az ország belsejébe való sürgős terelését illeti, erre nézve oda kell hatni, hogy a székelyföldi vasutak végre valahára már kiépüljenek, hogy t. i. a most már valóban olesó vasuti szállítást a székelyek is valóban igénybe vehessék. Továbbá, hogy a különböző munkanemekre (földmunka, erdei-, kőmivestmunka stb.) vidékenként egy-egy ügyes, megbízható csoportfőnök vezetése alatt jól felszerelt és oktatott munkás-csapatok alakuljanak s ezeknek számára megfelelő vállalatok szereztesseken az ország belsejében, pl. a kincstári s nagyobb magánbirtokokon; az alföldi folyamszabályozásoknál, vasutak építésénél, hogy t. i. a külföldi tutajosokat, erdei munkásokat, kőfaragókat stb. székelyek is váltsák fel az országban.

N. Gy.

Külföldi szemle.

Brassó, 1889. aug. 16.

A külpolitika terén az ép oly kiváló fontosságu, mint fölöttébb érdekes mozzanatok egész sorozatával állunk szemközt. Ilyenek: királyunk berlini látogatása s ott a német és osztrák-magyar uralkodók által mondott nagyjelentőségű pohárköszöntők; — Boulangernek a francia állam bíróság által az összeesküvés és merénylet ügyében vétkesnek nyilvánítása, mit még tetéz az, hogy az államtanács is megsemmisíté Boulanger bevéasztását a megyei tanácsokba; ilyen a bolgárok ünnepélye, melylyel Coburg Ferdinánd trónra léptének második évfordulóját megülik s végül az a visszafejlődési processzus, mely a békés hatalmak magatartása és a porta válaszcjegyzéke folytán a krétai mozgalmak ügyében kezdetét vette. — Mind a négy mozzanat a mily bő anyagot nyújt a kommentároknak, az általános európai béke szempontjából épp oly örövendetes jelenség.

Királyunk berlini látogatásának messze kiható nagy jelentősége, a disz-béd alkalmával az uralkodók által mondott pohárköszöntőkben nyert legpraegnantabb kifejezést. Ugy a német, mint az osztrák-magyar uralkodó ajkairól oly jelentőségteljes politikai enuntiatiók hangzottak el ez alkalommal, melyek nemcsak a monarchiában s különösen Magyarországnban

keltének lelkesült visszhangot, nemcsak a szövetséges hatalmak népeinél fokozták a szövetséghez való törhetlen ragaszkodás mélyen gyökerező érzését, de nem fogják eltéveszteni hatásukat az egész európai kontinensre sem és hatalmas szolgálatot tesznek a béke ügyének.

Mint a „Pester Correspondenz“-nek sürgönyzik Berlinből, a czártól egy sürgöny érkezett az odaváló királyi lakba, melyben szívélyesen üdvözlö a testvériesen együtt levő uralkodókat, Ferencz József és Vilmost császárokat.

Párisban véget ért a nagy politikai bűnpör: — Boulanger, a politikai kalandor elnyerte az őt megillető díjat. Az állami ítélőszékké alakult senatus aug. 14 én d. e. Boulanger, Dillon és Rochefort ügyében meghozta a bűnösség kérdésében az ítéletet, mely mindhárom vádlottra marasztalólag szölt. Az ítélőszék erre délutánig felfüggesztette tanácskozását. Déután a senatus zárt üléssé alakulva, folytatta tanácskozását a büntetés mérvének megállapítása végett. A zárt ülés egész esti félhétig tartott, a mikor az ítélet kihirdetésére került a sor. Ez nyilvános ülésben történt s félórát vett igénybe. A senatorok, a baloldaliakat kivéve, csaknem teljes számban voltak jelen; a karzatok is népesek voltak s igen sok hölgy jelent meg. A közönség teljesen nyugodt volt s Leroyer elnök ünnepies csendben olvashatta föl az ítéletet; egyetlen egy közbekiáltás vagy moraj sem szakította félbe szavait. Az ítélet hosszabb indokolása mellett, mindhárom vádlottra nézve in kontumaciám örökös számkivetésre szölt, a melyet erődített helyen kell eltölteniök. Az enyhítő körülmények nem voltak figyelembe vehetők. Az ítéletet a senatorok teljesen némán fogadták s a közönség csak kevés meglepetést áruult el. A kihirdetés után az ülés feloszlott, mire élénkebb hangulat támadt a teremben. De sem a senatorok, sem a közönség körében nem volt észrevehető semmi, a minek demonstratív jelleget lehetett volna tulajdonítani.

A krétai ügyben a török kormánykörök állítása szerint a portának legutóbbi jegyzéke elküldésénél egyáltalán nem volt az a célja, hogy diplomáciai kontra-verziákat támaszson, s ragaszkodik ama felfogásához hogy ez az ügy Törökországnak belső ügye. A török kormány csupán szükségesnek látta, hogy a görög jegyzékben emelt vádakkal szemben a valódi tényállás felderítésével tisztázza magát, s ez irányban felvilágosításokkal szolgáljon a vele barátságos lábon álló kabineteknek. Ezért a jegyzéket nem tekintí egyenes republikának a görög jegyzékre s a hatalmaktól nem vár formaszerű teleletet. — A „Standard“-nak jelentik Konstantinápolyból, hogy a Görögország elleni bizalmatlanság következtében Krétára két panczélos hajót rendeltek ki. Szükség esetén más hajók is mennek oda. — Csapatok is indultak a fővárosból Krétába. Caneáról érkező hírek szerint Szakir basa e hó 12 én tárgyalásokat kezdett a krétaiak kívánalmait illetőleg.

Belgrádban aug. 14-én Sándor király névnapját igen fényesen ünnepelték meg. Az ünnepélyességek kezdetét ágyulövések hirdették. Sándor királyt a székesegyházba való mentében és visszatértében a lakosság lelkesen éljenezte. A székesegyházban tartott istentiszteleten jelen voltak: Milán király, Protics és Belimarkovics regensek, a miniszterek, a diplomatai kar tagjai, stb. A metropolita a mise után a szószékéről lelkes beszédben üdvözlöte Sándor királyt. A templomi ünnepiesség után fogadtatás volt az udvarnál. A külföldi képviselők kifejezték szerencsekívánataikat. Az uralkodók közül elsőnek Ferencz József király ő felsége üdvözlö távirata érkezett meg Berlinből.

Natalia volt szerb királyné a szerb kormány jegyzékére mar válaszolt. A királyné levele tegnapelőtt érkezett a fővárosba. A királyné sajnálattal jegyzi

meg, hogy nem fogadhatja el a kormány amaz ajánlatát, hogy fiával Szerbia területén kívül találkozzék. Neki joga van arra, hogy fia oldalán maradjon. Ez a jog minden egyéb jogon felül áll, mert ez természeti, ez isteni jog s ebben semmi szín alatt sem engedi magát megrövidíteni. Értesíti tehát a kormányt ama megváltozhatatlan elhatározásáról, hogy az ő-napjár szerint e hó 17-én elhagyja Yaltát és egyenesen Belgrádba utazik.

A székely kitelepítés.

Az E. M. K. E. székelytelepítő szakosztálya csütörtökön d. e. igen érdekes gyűlést tartott az „Európa” szálloda emeleti termében.

A gyűlést Horváth Gyula orsz. képviselő, Emke alelnök, mint a szakosztály elnöke vezette, míg az előadói tisztet Sándor József közp. főtitkár teljesítette.

Jelen voltak többek között: Gróf Bethlen András főispán (Brassó), Dániel Gábor főispán (Udvarhely), Gál Domokos alispán (D. Szt.-Márton), Gálfi Sándor, Maurer Viktor bankvezérigazgató (Brassó), Gróf Nemess János orsz. képviselő (Hidvég), Potsa József főispán (S.-Szentgyörgy.) báró Szentkereszt Béla orsz. képviselő (Árkos), Merza Lajos közp. főpénztárnok, és a brassói magyarság intelligenciájának nagy része.

Mint vendégek jelentek meg Szentes város polgármesterének vezetése alatt 14 előkelő szentesi lakos, kik nagy érdeklődéssel hallgatták a gyűlés lefolyását, melyet röviden következőkben ismertetünk:

Horváth Gyula elnök üdvözlővén az egybegyűlteket, hosszabb, tartalomdus beszédben vázolta az értekezletet célját s fontosságát, behatóan és alaposan foglalkozva a székely kitelepítés kérdésével, melyet szerinte nem lehet egyes családok kitelepítésével eszközölni, a mi veszélyeztetné a nagy célt, hanem főszólyt a kivándorló munkáserő itthon tartására kell fordítani, ezeknek az alföld felé való vándorlását anyagiilag előmozdítani. Szólt ismerteti ezután a Kun Kocsárd féle fejedelmi alapítványt, melynek jövedelméből e célok szépen támogathatók.

Sándor József rövid beszédben ismerteti a kitelepítési kérdés történetét s reámutat annak fokozatos fejlődésére, míg a mai helyzetbe jutott, midőn hozzá lehet fogni a gyakorlati megvalósításhoz.

Potsa József azt javasolja, vegye fel az Emke a székely kitelepítési kérdéssel kapcsolatosan, programjába a székely ifjúnak iparos pályára való neveltetésének elősegítését.

Koós Ferencz a leányceselések kivándorlásának megakadályozását ajánlja.

Dr. Otrobán Nándor ezt az által véli keresztülvihetőnek, ha a nagyobb városok székely cselédeket fogadnának, mi végből székely cselédszerző intézetek volnának létesítendőek.

Nagy Gyula először a székely vasút létesítését véli előmozdítandónak, hogy a székelység közelebb hozassék; e mellett ipart kell teremteni a székelyeknek és megkönnyíteni az iparüzéshez szükséges nyersanyagok oda- s az iparcikkék elvitelét.

Potsa József a leányceseléd-kérdést elejtendőnek véli, mit Sándor József s Koós Ferencz elleneznek.

Potsa József javasolja, hogy hasson az Emke a székely törvényhatóságokra árvaházak létesítésére, melyekben 12 éves korukig neveltetnének a gyermekek és azután ezeket képeztesse az Emke ipari pályára. Ez egyhangulag elfogadtatik.

Horváth Gyula összegezvén az elmondottakat, indítványára az értekezlet kimondja, hogy ajánlani fogja a közgyűlésnek: az egyesület fektesse be tőkéjének egy részét fekvő birtokokba, melyekre székely cselédek alkalmaztassanak, kik ott több éven át foglalkozva, esetleg le is fognak telepedni; karolja fel az egyesület a székely munkásoknak az Alföldre való kivándorlását, miben ezek anyagilag is segíyezendők; erkölcsi garanciát nyújtó székely cselédszerző intézetek létesítését mozdítsa elő; agitáljon az egyesület is a székelyföldön gyáripár teremtésére és karolja fel a székely fiaknak ipari pályára való menetelét.

Ezen megállapodások kihirdetése után elnök melegen üdvözlé a szentesi vendégeket, kérve őket, hogy ismertessék meg otthon Erdély bajait s támogassák az erdélyi magyarságot küzdelmében, mire az értekezlet Horváth Gyula éljenzetetésével véget ért.

Gyűlés után a társaság egy része — negyven személy — ebédhez ült, mely kitűnő kedélyhangulatban tartott fél 5 óráig.

A 3. fogásnál Koós Ferencz, az Emke brassó-megyei választmányának elnöke üdvözlötte a választmány nevében a székely kitelepítő szakosztályt s annak elnökét Brassóban.

Horváth Gyula hatalmas beszédben felelt a felkösztötre. Részletesen foglalkozott a brassói magyarság hivatásával s szomorúan konstátálta azt a rut visszavonást és egyenlenséget, mely daczára a leg-

szentebb és leghazafiasabb [cél] tudatának itt fennáll. Ennek meg kell szűnnie, ha a magyarság itt erősbödni akar. Itt félre kell tenni minden mellékérdeket, rokon- és ellenszenvet, felekezeti féltékenységet és rangkülönbséget, itt minden ember egyenlően szükséges harcos. Nagyon jó kezében látja ő most lenni a brassói magyarság vezetését s midőn kérve kéri a magyarságot, hogy a haza, a nemzet és saját érdekében tartson össze, poharát emeli a brassói magyarságra, annak vezetőire s jelenlévő tagjaira.

Sarkadi szentesi polgármester poharát emeli a szentesiek nevében Horváth Gyulára, ki mint kormánybiztos képes volt megfékezni a hullámokat is, s képes lesz diadalra juttatni a székely kitelepítés ügyét is.

Sándor József könyekre indító felkösztönt mondott a jelenlévő nőkre s majd a szentesiekre, kérve őket, jöjjenek ők is segítségére az Emke-nek, alakításnak Szentesen Emke-fiókot. Az utolsó felkösztönt Horváth Gyula mondotta a két kitűnő székely főispánra: Dániel Gábor és Potsa Józsefre.

Mielőtt azonban a társaság még fölkelhetett volna az asztaloktól, Gál Domokos gyűlést rögzítvén az Emke javára, mely 35 frt 60 kr eredményezett.

A kedélyesen folyt ebédetől a társaság a feketetemplomba ment, a hol tisztelőkre orgona-hangverseny volt.

A hétfalusi erdőfelmérési munkálatoknak megvizsgálása.

Több oldalról felmerült tudakozódás és érdeklődés folytán közöljük az e tárgyban felvett jegyzőkönyvből a következő főbb részeket:

Jegyzőkönyv.

Felvétel Hosszufalu községben 1889. évi jul. hó 29—31-én a Brassó szab. kir. város és Csernát-falu, Hosszufalu, Tatrang, Zajzon és Pürkerecz községek közt 1886. évi decz. 10-én kötött s illetékes uton jóváhagyott egyezség 7. pontja értelmében Szmik Gábor hétfalusi ideiglenes erdőkezelési bizottsági főerdész által elvállalt és foganatosított felmérési munkálatoknak ugyanazon egyezség 8. pontja értelmében folyó hó 15-től 21-éig eszközölt megvizsgálása tárgyában.

Jelen voltak:

Belházy Emil m. kir. miniszteri főerdőtanácsos, mint az érdekeltek felek részéről együttesen választott szakértőbizottsági elnök.

Necolni József városi mérnök, mint Brassó város részéről választott szakértő.

Nagy Gyula kir. erdőfelügyelő, mint a fennevezett 5 község részéről választott szakértő.

Szmik Gábor hétfalusi ideiglenes erdőkezelő bizottsági főerdész, mint vállalkozó.

Henter Gábor járási főszolgabíró és Zaminer Ede városi erdőmester, mint a fenn nevezett öt község, illetve Brassó város részéről ezen alkalomra küldött bizalmi férfiak.

Tárgyak:

1. A fenn említett megvizsgálás közül követett eljárásnak leírása.

2. A talált eredmények felsorolása.

3. A szakértők véleményének megállapítása.

I., A megvizsgálás körül követett eljárásnak leírása.

Első nap, azaz 1889. évi jul. 15-én d. e. 9 órakor elnök megnyitván a tanácskozást, előadja, miszerint: Brassó vármegye alispánjától f. évi 6979. és 7211. számok alatt nyert értesülés szerint a szóban forgó felmérési munkálatok megvizsgálásának és hitelesítésének megkezdésére azon napra tűzvetvén ki s ennek vezetésével mint elnök megbizatván, felhívja tehát a felek részéről is megjelent és fenn említett szakértőket a működés megkezdésére, megjegyezvén miszerint: rövid uton értesült arról is, hogy a netalán szükséges felvilágosításokat Brassó város részéről Zaminer Ede városi erdőmester, az öt község részéről Henter Gábor járási főszolgabíró s az esetleg jelenlévő községi előjárók fogják megadni. A vállalkozó részéről pedig a vállalkozón kívül a felmérésnél alkalmazott közegek is lehetőleg jelen lesznek mindenütt.

Ezután a működés folyamáról és eredményéről felveendő jegyzőkönyv vezetésével Nagy Gyula szakértő bizottsági tag megbizatván, e bizottság rövid uton átveszi részint a város és az öt község bizalmi férfaitól, részint pedig a vállalkozótól a következő műveket és tárgyakat u. m.

1., a Csernát-falu,

2., Hosszufalu,

3., Tatrang.

4., Zajzon,

5., Pürkerecz községek határaitra vonatkozó eredeti térképeket 1"80°, vagy 1/5760. méreztében, két két példányban kiállítva s kemény táblákban elhelyezve, és pedig:

az 1.	alattit	I—XII.	számmal	jelölt	12
a 2.	"	I—XXV.	"	"	25
a 3.	"	I—V	"	"	5
a 4.	"	I—XVII.	"	"	17
az 5.	"	I—IV.	"	"	4

drb. szelvényen; továbbá: minden példány térkép mellett 1—1 füzet földkönyvet és a következő csomag eredeti följegyzést (Maronálét). u. m.

a csornátfalusi határra vonatkozó, mely 4 drb. jegyzőkönyvecskéből áll;

a hosszufalusi határra vonatkozót, mely 11 drb. jegyzőkönyvecskéből áll;

a tatrangi határra vonatkozót, mely 3 drb. jegyzőkönyvecskéből áll;

a zajzoni és pürkereczy határra vonatkozót, mely 19 drb. jegyzőkönyvecskéből áll;

S végül: a Csornát-falu és Hosszufalu községek határaitra vonatkozó háromszögelési hálózatainak átnézeteti térképét; s ugyanazt a Zajzon-Tatrang- és Pürkerecz községek határaitra vonatkozólag, mindkettőt 1—1 példányban és 1: 20000 méreztében kiállítva, s csatolva az ezekre vonatkozó eredeti feljegyzések és kiszámítások jegyzékét (manualét) is egy csomagban.

(Folytatása következik.)

Tanügy.

II.

Értesítés a brassói m. kir. állami középkereskedelmi iskolába való felvételekről.

A három évfolyamu intézet I-ső osztályába oly növendékek vétetnek fel, kik a gymnasium, reál- vagy a polgári iskola 4 osztályát sikerrel elvégezték, vagy a kik legalább 14 évesek, és az említett iskolák ezen osztályában taníttatni szokott tantárgyakból felvételi vizsgálatot állanak ki.

A II-ik és III-ik osztályba való felvétel valamely hasonrangu intézet megfelelő bizonyítványa alapján történhetik.

A felvételre minden tanuló személyesen és atyja, anyja, gyámja vagy azoknak külön megbízottja kíséretében tartozik az igazgatóságnál jelentkezni.

Az intézet helyén nem lakó szülők és gyámok gyermekük vagy gyámfiuk felvételekor alkalmas helyettest kötelesek bemutatni; hogy ha az elszállásolás ellen az igazgatónak kifogása lehet, a mennyiben a gondviselést elégtelennek találná, a tanulóknak más helyre leendő elhelyezését fogja követelni.

A tanulóknak kellő elszállásolásában az igazgatóság készséggel nyújt segédkeztet.

A tanulók felvétele szeptember hó 2-ik és 3-ik napján d. e. 9—12-ig s d. u. 3—6 óráig történik az intézet helyiségében (a Nap.)

Az 1887 évi XXII. t. cz. 5. §-a értelmében pedig a védhimlő-ujraoltást igazoló bizonyítvány előmutatása mellett vétetnek fel a tanulók.

Fizetendő díjak: Mindenik tanuló a beiratás alkalmával tartozik fizetni: 2 frt. beiratási díjat; 1 frtot az ifjusági könyvtár gyarapítására és 50 krt az értesítő költségeire. Ezen díjak fizetése alul senki sém menthető fel.

Tandij egész évre 18 frt, mely összeg vagy egyszerre a beiratáskor, vagy két részletben szept. és febr. hónapok első napjaiban fizethető be.

A tandijfizetés kötelezettség alul egészben vagy részben való felmentésre az igazgatóság által a nagyméltósági vallás- és közoktatási miniszteriumnál csak azon tanulók ajánlhatók, kik szegénységük kellő igazolásával mellett kimutatják, hogy minden tantárgyból legalább is jó osztályzatot nyertek.

Végül megjegyezni kívánjuk, hogy intézetünk teljesen egyenrangu a hazai kereskedelmi akadémiával szemben, melynek elnöke a tanulóknak ugyanazon kedvezményekben részesülnek, mint amazoké, nevezetesen a nagyméltósági vallás és közoktatási miniszter urnak 1886. évi december hó 17-én 49840. szám a. kelt magas rendelete szerint ezen intézet az egyévi önkéntességi kedvezmény tekintetében a főgymnasiummal és főreáliskolával egyenrangunak nyilvánítatván, azon tanulók, kik az intézetbe lépéskor kimutatják, hogy a gymnasium, reál- vagy polgári iskola négy alsó osztályát elvégezték, s a kik a zárvizsgálatokat sikerrel fogják kiállítani, az egyévi önkéntesség kedvezményében részesülnek.

A szorosabb értelemben vett kereskedelmi pályán kívül pedig az intézetet jó sikerrel végzett növendékek az 1883. évi a köztisztviselők minősítéséről szóló l. t. cz. alapján több hivatali pályára képesítették.

Brassó, 1889. aug. hó.

Az igazgatóság.

Nagy-Küküllőmegye közgazdasági élete 1888-ban.

Nagy-Küküllő vármegye közgazdasági előadója a vármegye 1888. évi közgazdasági életéről következő jelentést terjesztette a földmívelési miniszter elé:

Erdészet.

Vármegyénk erdőségei, habár jókarban tartottaknak mondhatók, népünk legeltetési rendszere s ebből folyó károsító hajlama mellett nem minden aggodalom nélkül gondolunk a jövőre, ha csak a törvény által megszabott súlyosabb büntetések teljes szigorral nem alkalmaztának. Az ideiglenes üzemtervek ugyan felállították a korlátokat, a legeltetést oly területre szorítván, hol károsítás alig követhető el, de mint sajnos tapasztaltuk, némelyek a régi gyakorlattól eltérni s a korlátokat tiszteletben tartani épen nem hajlandók. Örvedetesebb azon körülmény, hogy erdőirtás egyetlen esetben fordult elő s akkor is, mint a folyamatba tett vizsgálat kiderítendi, az által, hogy az erdőterület hat éven túl más mívelési ágra fordított.

Fordultak ugyan elő az ideiglenes üzemtervek által megszabott erdőkihasználások, de ezek nagyrészen fel is ujítottak, habár a múlt nyári tartós szárazságban az eredmény a várakozásnak nem felelt meg, miután a makktermés tönkrement s a csemetekertek készletéből sok elpusztult. Mindazonáltal 456 hold erdőterület természetes uton maghullás, 124 hold pedig mesterségesen makkvetés által lett felújítva. Épen ily károsítólag hatott a száraz időjárás Kolbar és Boholcz községek kopár területeinek befásítási munkálataira is, hol körülbelül 10 hold lett beültetve akác-csemetékkel, de az említett ok következtében azokból sok kiveszett.

Nagy kár közgazdaságilag, hogy a vármegyénk erdőségeiben fekvő kapítális ésszerű kihasználásának előfeltételeivel nem birunk. Egyáltalán nincs erdei iparunk, mely a nyers anyag értékét fokozná s annak értékesítési körét tágná, mert azon saját szükségletre készített néhány darab szerszám, egynéhány donga és nagyobb erdőeladásoknál készített vasúti talpfa erdei ipar számba alig jöhet. Ha ezen nyomorúságokhoz hozzáveszszük, hogy fausztatás és tutajozás nincs, az erdei termények tengelyen szállíttatnak ki az erdőből, az állandó főraktárakat csak hírből ismerjük: nem lehet csodálkozni, hogy erdők termése, mint tűzifa, a vidékek különbözősége szerint köbméterenkint 80 kr. s 1 frt 40 kr. közt ingadozik.

Megjegyzendő azonban, hogy a vármegye faszegevényebb délkeleti részeiben némileg magasabb árak fizettetnek és nagyobb erdők eladása alkalmával, mi csak szórványosnak jelezhető, épület- és műfa is kerül forgalomba. Ilyenek voltak a múlt évben, midőn Rados község 8.009, a néthusi ev. egyház 240, Mese község 360, Sövényesség 6.000 db. tulkoros fát bocsátott áruba, melyek köbméterenkint körülbelül 2—3 frt-ért találtak vevőre.

Lótenyésztés.

A tenyészanyag általában fejlődési stádiumában van s a lótenyésztés egynéhány év óta ésszerűbb fejlesztési irányt vett, miután vármegyénk területén az állami fedezetelési ménállomások szaporodtak s a községi tenyészmenek megválasztása és ellenőrzése nagyobb figyelemben részesül. A fejlődés a csikókon már is konstatalható, de a tenyészanyag létező hibáinak és ferdeségeinek u. m.: szabálytalan testalkat, aránytalan hosszú lábak, keskeny elő, nagy fej, kos-orr, stb. teljes kiküszöbölése évek hosszú sorát veszi igénybe s akkor is a kedvező eredmény csak úgy biztosítható, ha szükségletünknek megfelelőleg kemény testalkatú méneink lesznek.

A lónemesítés terén elérhető siker egyik akadályát képezi a vármegyénkben tulnyomó számban levő szász földmívelő nép azon visszás gazdasági elve, hogy a gazdaságban inkább mennyiségre, mint minőségre fektet súlyt s ennek következtében a fiatal, épen fejlődési korukban levő csikókra igen kevés gondot és takarmányt fordít, holott valamivel több gondozás mellett a kitűnő lapály-legelővel rendelkező községekben a lótenyésztés elsőrangú tényezővé lenne emelhető.

Kiállítások, kanca, csikó-díjazások, versenyek a vármegye területén a múlt évben nem tartattak.

Helyi és vidéki hírek.

Kérelm. Lapunk azon tisztelt előfizetőit, kik előfizetési díjaikkal még hátrálékban vannak, tisztelettel kérjük hátrálékaik mielőbbi szíves beküldésére.

Tárczarovatunk tárgyhalmaz miatt lapunk mai számából kimaradt.

Személyi hírek. Gróf Bethlen Gábor főispán — mint lapunknak Segesvárról jelentik — tegnap egy-két napi tartózkodásra Budapestre utazott. Ligeti Antal hirneves festőnk Zernesten tartózkodik, tájképek felvételére, a honnan Törösvárra és Rorsnyóra megy.

Ő felsége a király születésnapját f. hó 18-án a polgárság és katonaság egyaránt fogja megünnepelni. A róm. kath. plébánia- s az ág. ev. templomokba nagy ünnepi isteni tiszteletek lesznek. A katonaság részére tábori diszmise lesz a fellegvár alatti térségen. Az üdvkivánatokat gróf Bethlen András főispán ur fogja átvenni, hogy a trón zsámolyára letegye.

Szent-István napján nemcsak a róm. kath., hanem az ág. ev. magyar templomban is lesz nagy ünnepi isteni tisztelet.

Szentesiek Brassóban. Tizennégy előkelő szentesi vendége van városunknak, derék polgármesterünk vezetése alatt. A vendégek Horváth Gyula orsz. képviselő látogatására és meghívására jöttek, leróni a tisztelet adóját Horváth Gyula iránt, a ki Szentesen kormánybiztos volt és ott is — mint mindenütt — közszeretet- és tiszteletben állott. A kedves vendégek részt vettek a székelytelepítő bizottság ülésén, tegnap pedig Zernestre rándultak ki. Ma a társaság egy része Sinaiába, más része pedig Bukarestbe ment. A vendégek következők: Sarkady Nagy Mihály polgármester, Sima Ferencz igazgató, neje s fia, id. Sarkady Nagy Mihály földbirtokos, Soós Ferencz földbirtokos, Szépe Károly és Kálmán kereskedők, dr. Pollatsek Albert ügyvéd, dr. Mikecz Ödön, dr. Filó Tihamér. Juhász János birtokos, Onody Lajos városi főjegyző s fia. A társaság tegnap reggel — mint Horváth Gyula vendégei — kirándult Zernestre, hol Horváth Gyula s neje ő méltóságai a képzeltet legszívélyesebb fogadtatásban részesítették őket, valóban elbájolva a társaságot határtalan figyelemmel.

Zergevadászatot rendez Horváth Gyula orsz. képviselő e hó 11-én kezdődőleg a fogarasi havasokon, melyen sok főur s képviselő fog részt venni.

Egyházkerületi közgyűlés. A tiszai ág. ev. egyházkerület f. hó 19—22-én városunkban fogja tartani idei közgyűlését, melyre mintegy 150 vendég érkezik e hó 19-én városunkba. A fogadtatás részleteit a rendezőség nemközölte még velünk, miért is nem tájékozhatjuk e tekintetben a közönséget. 20 án este, mint említők már többször is, igen élvezetesnek ígérkező hangverseny lesz a Nr. 1. nagy termében, melyre jegyek már kaphatók Folyovics M. kereskedésében.

Felfüggesztett egyházi tagok. Jelentettük volt, hogy Apácán a presbyterium tagjai egyházi számadások ügyében felfüggesztettek. Mint hiteles forrásból értesülünk, e felfüggesztés régebbi, több évvel ezelőtről szóló számadások miatt történt s azzal az újabb időnek semmi köze. Hír szerint az előjárók egész ártatlanok, mert a terhekre rótt mulasztásokat más követte el s így felmentésük kétségtelen.

Templomi zene. Királyunk ő felsége születésnapjának ünnepe alkalmából a helybeli róm. kath. plébánia templomban holnap d. e. 10 órakor nagy zenés mise fog tartatni. Előadatik Horak 5. B-dur miséje ének- és zenekarra. Betétül énekeltetnek: »Ave Maria« Verdi »Othello«-jából, sopransolo orgonakísérettel; Offertorium a sopran- és fuvola-solara orgonakísérettel, Diabellitól.

Lófuttatás volt csütörtökön d. u. Rozsnyón, melyet a huszár tisztikar rendezett. A futtatásnak nagy és előkelő közönsége volt. Ott volt többek között gróf Bethlen András főispán ur is.

A faipar emelkedése. A gyulafalvi gőzfűrésztelep derék és törekvő tulajdonosa, Horn Dávid serényen dolgozik gyártelepének terjesztése is így a faipar emelkedése körül. Most nemrég juj erdőket vásárolt, úgy, hogy most a napokban befejezett felmérés szerint — van 21.000 hold erdeje, a melyből 13000 hold a legkitűnőbb fenyő, a többi pedig nagyobbára bükk. Ezen erdőkben holdanként 300—370 köbméter fa vár feldolgozásra. Horn most egy második, az eddiginél még nagyobb gyárat épít az ugynevezett »Commandó« mellett, s p. 7 galterrel, míg az eddigi csak 5 galteres. Az új telep építési munkálatai serényen folynak. A gyártelepekből Horn saját lovasutat épített most, mely csatlakozni fog Kovásznán a háromszék-brassói vasúthoz. Ez idő szerint tengelyen hozzák be a fát Brassóba, honnan Horn naponként 8—12 vaggonnal szállít el, részben az ország belsejébe, részben Galatzra honnan azután keletre vitetik.

Új gyár alapítása van tervben megyénkben. Az új gyár az eddigieknél még nagyobbak tervezetik s egy egészen új iparágat honosítana meg hazánkban.

Kossuth-ünnep Bukarestben. A bukaresti magyar ifjak f. évi aug. 25-én vasárnap a »Bukaresti magyar társulat« disztermében társasébeddel és tánczczal öszszeptőtött Kossuth Lajos ünnepélyt rendeznek következő műsorral: Hymnus, éneklí az egész közönség. Ünnepi beszéd, Veress Endrétől. Társasébed. Kossuth Lajosnál, Ábrányi Emiltől, szavalja Preiszer Endre. — Táncz reggelig.

A német császár tréfája. Zsófia porosz hercegnő, ki a görög trónörökös jegyese, szorgalmasan tanulja

a görög nyelvet s Vilmos császár legutóbb görög levelet írt neki, hogy mennyire haladt a görög ismeretekben. Csakhamar válasz érkezett a hercegnőtől, hogy legnagyobb sajnálatára nem haladt még annyira a görög ismeretekben, hogy a levelet kibetűzni tudja. A császár erre a levélre kaczagásba tört ki, mert az általa írt görög levél csupa német szavakat tartalmazott, melyek görög betűkkel voltak írva. Maga Vilmos császár beszélt el ez esetet.

A temesvári lottó-ügy. A »Magyar Híradó« cz. könyvatos értesülése szerint Vozáry vizsgáló bíró már a jövő hónap elején befejezi a vizsgálatot, s ha a törvényszék által hozandó határozatban a felek megnyugosznak, nagyon valószínű, hogy az ügy már szeptember hó végén tárgyalásra kerül.

Tizezer forintot lopott Lembergben Bondes Henrik 31 éves mészáros legény, a ki Borcsenszki Tamás mészárosnál volt alkalmazva. A károsult még azon este a budapesti főkapitányságot táviratilag értesítette a lopásról, megjegyezvén, hogy a tolvaj valószínűleg Budapestnek vette útját.

Boulanger neje mindinkább visszavonul kis lakába Versaillesban, hol vele van idősb leánya, Boulanger Ilona kisasszony. Olykor levelet kap férjhezment leányától, Driant asszonytól Tunisból. Hosszú idő óta semmiféle lap sem lépte át Boulanger asszony lakásának küszöbét; a tábornok nevét itt sohasem mondják ki, mely szabályt különösen megtartja Boulanger asszony néhány barátja, a kik őt meglátogatják. Egy barátja cizellást tett a boulangerista kalandok újabb jelenetére. »Midőn a tábornok a választ követelte, — felelte Boulanger asszony — azt mondtam neki, hogy én abba nem egyezem meg, hogy menhelyet biztosítsak neki öreg napjaira. Ma is ez a véleményem. Engem nem illet meg, hogy felette ítéletet mondjak.«

Közgazdaság.

Hetivásár. A tegnapi hetivásár jól volt látogatva, úgy a hozatal, mint kereslet jó volt. A legszebb buza ára 20 krral emelkedett.

A gabonapiacson az árak következőkép alakultak: Buza 5-70—6-20 frt, rozs 3-40—3-80 frt, árpa 4 frt, zab 2-40—2-60 frt, törökbuza 4 frt, lencse 6—12 frt, lenmag 8 frt, borsó 6 frt, paszuly 6 frt.

A baromfivásár árai a következők voltak: — Csirke 45—75 kr, liba 1-40—1-70 frt, kacsa 70—90 frt páronként, malacz 3—4-50 darabonként. — Tojás 11 darab 20 kr-ért.

A husarak a lefolyt héten következőkép alakultak: marhahus 40 kr, sertéshus 48 kr, borjúhús 36—48 kr, faggyu 14 kr, olvasztott zsír 70 kr, olvasztott faggyu 32 kr. klgr.-ként.

Tűzifa árai változatlank.

Táviratok.

Szeged, aug. 17. (Saját tudósítónk távirata.) A brassói magyar dalárda fogadtatása nagyszerű volt; óriási néptömeg várta a pályaudvaron. Az utcákon virágözön között történt az impozáns bevonulás. Diszkapu állott, mely kapu alatt vonultunk a tanácsház elé, hol Szabados polgármester üdvözlétére, Szentirmay válaszolt a dalárdánk nevében. Dalárdánk fellépése az ismerkedési estélyen és az első hangversenyen sikerült. Ötször hívták ki, a nyereseményre kilátás van.

Süketeknek. 155 19—50

Egy egyén, a ki egy egyszerű szer által meggyógyult 23 évi süketsegből és fülzugásból, kész annak leírását német nyelven mindenkinek ingyen elküldeni Czim: J. H. Nicholson, Wien XI., Kolingasse 4

Brassói piaci árfolyam.

A pesti m. keresk. bank jelentése. —

Brassó, 1889. augusztus hó 17-én.

Román paipéncz à 20 frankos	9.47 vétel	9.50 eladás
» Ezüstpéncz à 20	9.42	9.45
Napoeleond'or (aranypéncz)	9.48	9.50
Török lira	10.70	10.72
Arany	5.60	5.62
Orosz papírrubel	123.—	125.—

Társszerkesztők:

Nagy-Küküllőmegye részéről Horváth László (Segesvár.)
Kis-Küküllőmegye részéről Gyöngyössi István (D.-Szent-Márton)
Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Szterényi József.

Szám. 1102.

Hirdetmény.

A nagynélt. m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur az 1889. évi július hó 31-én kelt 27716 sz. rendeletével a nagy-szeben-segesvári államut 35.—36. km. szakaszán lévő 31. és 32. számú hidak helyreállítását 6174 frt 82 kr összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkát fogantatásának biztosítása céljából az 1889. évi augusztus hó 26-ik napjának d. e. 10 órájára a Nagy- és Kis-Küküllő vármegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségeiben tartandó zárt ajánlati verseny tárgyalás hirdetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkát végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bántpénznek a segesvári m. kir. adóhivatalnál történt letétét igazoló nyugtával ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyiával inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálara vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponként megtekinthetők.

Segesvár, 1889. aug. hó 9-én.

Nagy- és kis-küküllőmegyei építészeti hivatal.

(329) 1—1

Szám 79.—1889. t. l. k. v.

Arverési hirdetményi kivonat.

A hosszúaszói kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Klein Gidáli végrehajtónak Klein Izrael hagyaték végrehajtást szenvedő elleni 200 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a hosszúaszói kir. járásbírósa területén fekvő Hosszúaszó község 1. számú telekjegyzőkönyvben A + 1—27. rendszám alatt foglalt, Klein Izrael, Klein Adolf, Róza, Sali, Aron és Gidáli tulajdonát képező s összesen 1278 ftrra becsült ingatlanokra az egyenkénti becsérték, mint megállapított kikiáltási árban az egyenkénti árverést elrendelte, és hogy ezen ingatlanok az 1889. évi szeptember hó 23-ik napján délelőtti 9 órakor Hosszúaszó község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áról is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% át készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bántpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Hosszúaszó, 1889. márczius 5.

A kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság: (311) 1—1 Kelemen, kir. jbró.

Legkedveltebb savanyúvíz.

„Répáti“ ásványvíz

mint legszénsavdusabb és legtisztább égvényes savanyúvíz

eltekirtve rendkívüli gyógyerejétől, melynél fogva kitűnő sikerrel használtatik emésztési bajok, étvágytalanság, vesebajok, idegesség, vérszegénység, hólyagbajok és gyengélkedés ellen, tartós és kellemes íze folytán mint asztali és üdítő ital is a leghíresebb ásványvizeket jóval felülmúlja.

Szaktekintélyek véleménye szerint, szerencsés vegyi összetétele és rendkívül dús szénsavas — főleg kétszer szénsavas nátrium — tartalma folytán a „Répáti“ savanyúvíznek nemcsak hazánk valamennyi, de jóval gazdagabb vegytartalmánál fogva, a leghíresebb hasonló külföldi ásványvizek is alá vannak rendelve.

Kapható minden nagyobb fűszerkereskedésben, gyógyszerárakban és vendéglőkben, nagyobb vételnél a főraktárban

Giesel G. Brassó.

Színház-utca 321.

(175) 11—24

Legkellemesebb borvíz

Bécs „Hôtel zum weissen Wolfen“ Bécs

I. Fleischmarkt. Wolfengasse 3. a város közepén. 70 elegáns szoba 70 krtól feljebb; 2 személyre 1 frt 20 kr. — Egész hóra is bérelhető. (326) 1—8 Lutz A. vendéglős.

Bor-árulás nagyban és kicsinyben

100 literen felüli mennyiségben.

Vizhez való jó asztali bor	12—14 frt.
Medgyesi ó-bor	22 „
1882-beli fehér bor	26 „
Villányi vörös bor	34 „
1885-beli finom muskotály	45 „

Literes üvegekben is felüli borok a legjutányosabb árért árultatnak.

Papp Ferencznél,
Nagy-utca 504. ház szám.

(308) 10—*

Bécs.

Wien im Stadtbezirke Wieden.

Hauptstrasse 7.

Hotel „Goldenes Lamm“

az idegenek hivatalos lajstroma szerint egyike a leglátogatottabb szállodáknak, az Ópera- és Kärntnerringhez legközelebb s Bécsnek legszebb, legnagyobb forgalma, s mindennemű látványosságainál fogva legérdekesebb részében.

Szobák 1 krtól feljebb és olcsó családi lakások.

Mintaserű tisztaság.

100-nál több vendégszobával.

Nyomatott szobaárszabások mindenütt kifüggesztve.

Elismert jó vendéglő.

A déli és központi államvaspálya-udvarokhoz vezető uton.

(282) 11—17

Kührer J. tulajdonos.

A legjobb

Brünni posztókat

szállítja gyári áron

SIEGEL-IMHOF

posztógyári raktár Brünmben.

Egy elegáns

őszi v. téli férfi-öltönyre

elég 3.10 méteres, azaz 4 bécsi ról hosszú szelvény. 1 szelvény kerül

- 4.80 frt. közönséges
- 7.75 frt. finom
- 10.50 frt. finomabb
- 12.14 frt. legfinomabb

valódi báránny-gyapjából, valamint felsőkabát-posztók, selemmel átszőtt kamgarnok, palmerston s boy télikabátoknak, peruvienne s tosking szalonöltönyöknek, szövetek női ruháknak stb.

Jó árúért s pontos szállítáért kezesség vállaltatik. (327) 1—20

Minták ingyen s bérmentve.

Bécs, 1873.
Érdem-érem.

Páris, 1867.
Bronz-érem.

London, 1878.
Disz-oklevél.

CSIK JÓZSEF

cs. és kir. kizárólag szabad. első szerémi

Portland cement- s vízhatlan mészgyár

Beocsinban.

Központi iroda és raktár: Budapest V., Rudolf-rakpart 8.

ajánlja a t. építész és építőmester urak, építkezési vállalatok, földbirtokosok, községi és egyházi előjáróságok, valamint a n. é. építő közönség becses figyelmébe saját gyártmány

Portland cement és vízhatlan mészét,

melyek mindenkor egyenlő jó minőségben szállítanak.

Arjegyzék s magyarázat kívárra készséggel megküldetik.

Kecskemét, 1872.
Ezüst-érem.

1875. Ujvidék.
Arany-érem.

Szeged, 1878.
Érdem-érem.

Trieszt, 1882.
Arany-érem.

„ALBINA“

takarék- és hitelintézet brassói fióktelepe hitelez árukra 6 és 7% kamat mellett — erre vonatkozó szabályzata értelmében.

Atvesz árukat a vasuti pályaudvar mellett lévő saját raktárába való beraktározásra

és ugyanott lévő telkein bérbe ad rakóhelyeket méltányos árban.

(231 c) 5—*

Bővebbet az intézet irodájában:

Brassóban, főtér 90. szám a., naponként d. e. 8-tól d. u. 2 óráig.

Kitűnő gyógyhatású gyomorbejoknál.

Kitűnő üdítő és asztali ital.